

## KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Środę dnia 11 Czerwca r. s. 1830 Roku.

## WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 3 czerwca.

Przez najwyższe Ukazy do Rządzącego Senatu, z dnia 15 maja, zostający przy Ministerstwie Skarbu, Rzeczywisty Radzca Stanu *Pasenko* mianowany Wicegubernatorem Kiiowskim, z dnia 18 maja Łyły Podolski Gubernialny Marszałek, uwolniony od służby Szambelan Dworu J. C. M. Xiążę, Józef *Czterwertyński*, otrzymuje stopień Radzcy Stanu.

— Przez najwyższy ukaz do Rady Opiekunów zakładów Petersburskiego urzędu powszechnej opieki, z dnia 11 maja, na miejsce uwolnionego na własną prośbę Członka tejże Rady i opiekuna domu sierot, byłego Półkownika *Potockina*, naznaczony zostaje Marszałek Dworu Hr. *Potocki*.

— Najwyższym rozkazem oznajmionym Rządzącemu Senatowi przez P. Wicekanclerza, z dnia 17 kwietnia b. r. z powodu danego Wielkiemu Mistrzowi obrzędów Hr. *Potockiemu* pozwolenia na wydalenie się za granicę po dzień 1 października b. r., pełnienie jego obowiązków, aż do powrotu poleconém zostaje Mistrzowi obrzędów Hr. *Sotkohubowi*.

— 24 maja umarł w tutejszej stolicy Prezydent Komitetu Cenzury zagranicznej, Rzeczywisty Radzca Stanu *Michał Demczyński* (był dawniej przy poselstwie Rosyjskiem w Warszawie, a za tymczasowego Rządu W. X. Warszawskiego był w tymże rządzie naczelnym sekretarzem).

— Statek parowy *Jerzy IV*, który miał przez całe bieżące lato chodzić między Petersburgiem a Lubeką (Tyg. N. 20) po ostatnim ztąd odejściu, dotąd nie powrócił. Tutejszy dom handlowy *Stieglitz i komp.*, uważając to spożycie za niechybne potwierdzenie pogłoski, że statek ten został sprzedany, i że właściciel, P. *Joliffe* odwołał go z drogi do Anglii, oświadcza się w tutejszych gazetach przeciw nierzetelności P. *Joliffe*, który wielu osobom, zwłaszcza chorem, uczynił niepowetowany zawód, i ubolewa, iż się czas jakiś zajmował jego interesami. Kupcy w Lubecce zamierzają urządzić parowy statek dla utrzymania komunikacji między tym miastem a Petersburgiem. (T. P.)

## Ukaz Rządzącego Senatu.

O uzyskiwaniu peny od kapitałów funduszowych, rozłożonych na terminy opłaty.

Wedle Ukazu Jego Cesarskiej Mości, Rządzący Senat słuchali przedstawienia P. Ministra Skarbu, że P. Minister Narodowego Oświecenia, przesyławszy do Ministra Skarbu kopią otrzymanego przezeń przedstawienia Izby Skarbowej Mińskiej pod dnem 10 septembra 1829 roku, i sporządzonej przez tęż Izbę Skarbową wiadomości o niedoimkach poezuickich, obróconych na osadzie ukazu Rządzącego Senatu 13 maja 1825 roku w kapitał i rozłożonych na terminy opłaty z procentami wciągu lat kilku, między innemi wyraził, że pomieniona Izba Skarbowa napotkała niewyrozumienie: czy należy na tych dłużników, którzy nie wnoszą na termin wedle rozkładu części kapitału i procentów, nakładać i uzyskiwać peny od pieniędzy kapitałnych i procentowych, albo też liczyć ją od samych tylko procentów? Przy czém Izba Skarbowa dodaje, iż, jeśli do upływu ostatniego terminu, ustanowionego na opła-

tę rozłożonego na terminy kapitału, pobierać penę od kapitału i procentów; tedy podług iey opinii, possessorowie, nie tylko nie używaliby ulgi wedle ukazu 13 maja 1825 roku, ale byłiby obciążeni większą opłatą dochodu szkolnego; gdyż kapitały funduszowe rozłożone na terminy, nastaly z procentów i nagromadzonych w bardzo znaczney ilości pen, od których druga pena przed obroćeniem w kapitał nie była nakładana. Na skutek czego tenże Minister Oświecenia Narodowego, rozpatrzywszy wspomnianą okoliczność i porównawszy z ukazem Rządzącego Senatu 19 maja 1811 roku, w którym powiedziano: w § 11m, podatek niewniesiony na ustanowiony termin, uważa się za niedoimkę, i w § 12m, po upłynieniu dwóch niedziel po terminie, niedoimka uzyskuje się z naznaczoną peną, uczynił wniosek, że od tych niedoimek, które zamienione są w kapitał, należy uzyskiwać penę, licząc ją tylko od dochodu z tego kapitału, a od tych, których opłata rozłożona jest na lat kilka, należy uzyskiwać penę i od kapitału, należnego do opłacenia w każdym roku, i od iego procentów, bo iezeli ten kapitał i procenta weszły w terminie naznaczonym, tedy fundusz szkolny mógłby otrzymywać od nich dochód, którego jest pozbawiony, jeśli nie otrzyma ich w swoim czasie; o czém zakomunikował Ministrowi Skarbu dla dalszego ze strony iego rozpatrzenia. Tenże Minister Skarbu, zgadzając się ze zdaniem takim Ministra Oświecenia Narodowego, przedstawia o niem na rozpatrzenie i rozwiązanie Rządzącego Senatu; a razem z tém uprasza i o należyte w tej rzeczy zalecenie wszystkim Izdom Skarbowym, zawiadującym majątkami, należącemi do funduszu edukacyynego, dla jednostaynego w podobnych zdarzeniach postąpienia. Rozkazali: Znaydując powyższe zdanie PP. Ministrów: Oświecenia Narodowego i Skarbu, gruntowném i zgodném z mocą Najwyższego Manifestu 19 maja 1811 roku i Opinią Rady Państwa, 17 lutego 1825 roku Najwyżey potwierdzoną, a zatem zgadzając się z tém zdaniem, Rządzący Senat sądzi: od tych niedoimek, które liczyły się na possessorach majątkow poezuickich i podług opinii Rady Państwa 17 lutego 1825 roku Najwyżey utwierdzoney, zamienione zostały w kapitał, penę za niewniesienie ich na termin, uzyskiwać, licząc ją tylko od dochodu z tego kapitału; a od tych, których opłata rozłożona jest na lat kilka, uzyskiwać penę i od kapitału, należącego do opłacenia w każdym roku i od iego procentów. I o tém, tak do Izby Skarbowey Mińskiej w odpowiedzi na iey zapytanie, iako też dla jednostaynego postępowania, i do innych Izb Skarbowych, zawiadujących funduszowemi edukacyynemi majątkami, iako to: do Wołyńskiej, Podolskiej, Kiiowskiej, Wileńskiej, Grodzieńskiej, Witebskiej, Mohilewskiej i do Rządu obwodu Białostockiego 2go oddziału posłać ukazy, również przez ukazy dać wiedzieć tamiecznym Rządom gubernialnym i PP. Ministrom: Oświecenia Narodowego i Skarbu: do wszystkich zaś Departamentów Rządzącego Senatu, przesyłać uwiadomienia. Dnia 22 maja 1830 roku (Z 1go Departamentu.) (G. S.)

Odessa dnia 21 maja.

Feldmarszałek Hr. Dybicz-Zabalkański, kończy dnia dzisiejszego kwarantannę w Tiraspolu, skąd uda się do Elisawetgradu.

— Od dwóch dni Turcy znajdujący się na fregatach, przystanych z Konstantynopola dla prze-  
wieżenia Hsila Paszy, obchodzą swój bayram. Zaczęli oni to święto od ustroienia w rozliczne  
flagi, iluminowania okrętów i od wystrzałów z  
dziań.

— Styszelismy za rzecz pewną, że we wsi  
Kamionce Feldmarszałka H. Witgenszteyna (Gu-  
bernia Podolska, powiat Jampolski) od lat kilku  
sprowadzone z Burgundyi winne latorośle co raz  
się piękniejszym wyplacają plonem. Butelka te-  
go, Podolsko-Burgundzkiego, wina przedaie się w  
Tulczynie po dukacie: zdarzyło się nam także wi-  
dzieć proby dziwnie piękney węgny koz Angor-  
skich, hodowanych także w Gubernii Podolskiej.  
Wdzięczni bylibysmy, gdyby kto świadomszy miey-  
scowych okoliczności doniosł dokładniey o tych  
nowych w dzieiach krajowego przemysłu zjawis-  
kach. (T. P.)

#### KRÓLEWSTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 15 czerwca.

N. PANI przyjechała dnia 4 czerwca do  
Wrocławia. Król Jmć Pruski wyjeżdżał do Sy-  
billenort przeciw swey Dostoyney Córki.

— Wiersz na przybycie dostolicy Najjaśniey-  
szego NIKOŁAJA Igo, Cesarza Wszech Rossyi,  
Króla Polskiego etc. etc. etc., w roku 1830 przez  
T. Chamskiego, podoficera półku 4go piechoty li-  
niowej, wyszedł z druku.

— Donoszą z Buska, że przybywający tam  
dla brania kąpieli, nie mogą już znaleźć mieszka-  
nia: nawet domy w okolicy są już pozaymowane.

— Listy prywatne z Wrocławia donoszą, że  
P. Garnerin, napowietrzna żeglarka, wybiera się  
do Warszawy.

— Kilka dni temu okradziono pomieszkanie  
Panny Sontag. Złodzieje, upatrzwszy porę kie-  
dy śpiewała w Teatrze, dostali się do stancyi iey  
Sekretarza i zabrali pieniądze oraz niektóre pre-  
cyozy. Szkoła ztąd zrzadzona wynosiła do 3000  
zl. pol. (gdyż tegoż dnia pieniądze odniesione by-  
ły do Bankiera). Przytrzymała Policya jednego  
ze złoczyńców na nowey kradzieży, w rynku No-  
wego Miasta. Wydał on już współników swoich,  
a przeto i strata powyższa może bydyć wysledzona.

— Dnia 14 —

— Administrator Dyecezyi Warszawskiej  
wydał list pasterski do duchowieństwa, ażeby w  
czasie trwającego Seymu odprawiano modły o po-  
myślny skutek obrad narodowych.

— Pan Stanisław Jachowicz przygotował zno-  
wu i oddał już do druku nowe dziełko dla pożytku  
dzieci, ułożone w rozmowach między matką i  
oycem.

— Dnia 15 —

— Margrabia Rezenda, Ambassador Cesarza  
Brazylijskiego, wyjechał z tutejszey stolicy do  
Petersburga.

— Dnia wczorayszego wojsko wyszło do obozu.

— Były Półkownik w woysku Polskiem Au-  
gust Radwan, zmarł zeszłego miesiąca w dobrach  
swoich w obwodzie Błóńskim.

— Dnia 16 —

— JW. Hrabia Hauke, Jenerał Artylleryi,  
Woiewoda, wyjechał do Brześcia Litewskiego.

— Tom IV i ostatni Wyżygina, ozdobiony  
popiersiem ulubionego Autora Tadeusza Butha-  
ryna, wyszedł już z druku.

— Wyjętek z listu pisanego przez Polaka  
we Wrocławiu. „Aby doznać radości z oglądania  
oblicza Najjaśniejszey Cesarzowej Rossyyskiej,  
a naszey Królowey, mnóstwo zjechało się osób  
wszelkiego stanu do tutejszego miasta. N. Król  
Pruski, obecny tu od dni kilku, wyjeżdżał na przy-  
jęcie Dostoyney Swey Córki. Wszyscy mieszkań-  
cy z nadzwyczajnem uniesieniem powitali Mo-  
narchinię. Wszystkie domy rżęsiście oświecono;  
jaśniały tysiącami lamp wiele kościołów i celniey-  
sze gmachy; wiele było stosownych napisów. Znaj-  
duie się w tutejszém mieście wielu Polaków, któ-  
rzy iadąc do wód zagranicznych, zatrzymali się  
dla dzielenia radości tutejszych mieszkańców z  
pobytu N. PANI.”

— Dnia 17 —

N. PANI wyjechała dnia 5 b. m. z N. Kró-  
lem Jmcią Pruskim, dostoynym Oycem swoim, z  
Wrocławia do zamku Fischbach, gdzie się oraz  
inni członkowie rodziny Królewskiej zgromadzili.

— Spodziewaném iest do Warszawy przyby-  
cie J. C. Mości, Panniącey Wielkiey Xiężney Sa-  
sko-Weymarskiej, Siostry naszego najłaskawsze-  
go MONARCHY, tudzież J. K. Mości Xięcia Ka-  
rola Pruskiego i Jego dostoyney małżonki.

— Dnia onegdayszego sławna śpiewaczka Pa-  
ni Pasta przyjechała do Warszawy.

#### SEYM KRÓLEWSTWA POLSKIEGO.

— Dnia 13 czerwca. —

Izba Poselska.

Dnia 11 b. m. Izba Poselska zebrała się o  
godzinie 10tej zrana. Po odcytaniu listy obecno-  
ści, wielu Posłów domagało się głosu w przed-  
miocie porządkowym, i żądało czytania protoku-  
łu, oraz przytomności Arbitrów. Marszałek dał  
głos Radcy Stanu Hr. Platerowi, który wysta-  
wił powody projektu o zmianach części Kodexu  
Cywilnego co do użytkowania i używania lasow.  
Po mowie Radcy Stanu Platera i odcytaniu sa-  
mego projektu, zabrakł głosu ieden z członkow Kom-  
missyi Seymowej i mówił za projektem, który  
w skutek narady z Kommissyami znacznych zmian  
doznał. Następnie zabierali głos inni Kommissa-  
rze, tudzież Posłowie i Deputowani.

Po ukończeniu dyskusyi przystąpiono do gło-  
sowania. Głosujących było 112; za projektem o-  
świadczyło się Członków Izby 22, przeciwko pro-  
jektowi 90.

Marszałek przeto podług przepisu Art. 158  
Statutu, ogłosił projekt o zmianach w Art. 590,  
591, 592, 593 i 656, za odrzucenym większością gło-  
sów 68, i posiedzenie Izby na dzień 12 b. m. na  
godzinę 10tą zrana odroczył.

— Dnia 14 —

Izba Senatorska.

Dnia onegdayszego wniesiony został do Izby  
Senatorskiej projekt do prawa o wótczęgach, tu-  
łaczach i żebrakach, który też Izba, zgadzając się  
na iego użyteczność, iednomyslnie zaproponowała  
w nim, iedną tylko modyfikacyą.

Izba Poselska.

Po zebraniu się Izby Poselskiej w dniu 12  
b. m. o godzinie 10tej z rana, i odcytaniu listy  
obecności członkow, Marszałek zawiadomił Izbę,  
iż przychylenie się Rady Administracyney do  
żądania, aby czas na petycyę był przedłużony,  
sprawia, iż w dniu dzisiejszym, projekt o zmia-  
nie Art. 127 prawa hypotecznego oraz i legity-  
macyi przez świadków, który podług dotąd prze-  
pisanego porządku obrad terażniejszego Seymu,  
dopiero w dniach 17 i 18 b. m. pod decyzją Izby  
miał przychodzić, dziś wprowadzonym zostanie;  
w skutek czego dał głos wprowadzającemu pro-  
jekt Radcy Stanu Wyczekowskiemu. Następnie za-  
bierali głosy koleyno Członkowie Kommissyi Sey-  
mowej do praw cywilnych i kryminalnych, i  
wszyscy przedstawiali powody mówiące za przy-  
jęciem wniesionego projektu. Po zrobieniu niektó-  
rych zarzutów i uwag, gdy tak Kommissarze i  
Członkowie Izby, iako też Radzca Stanu Woźnicki  
dostatecznie na nie odpowiedzieli; Marszałek za-  
knął dyskusyą i przystąpiono do głosowania. Gło-  
sujących było 112; za projektem było głosów 102,  
przeciwko projektowi głosów 10. Marszałek prze-  
to ogłosił, iż projekt iest przyjęty większością gło-  
sów 92; po czém sessyą, z powodu potrzeby znosze-  
nia się Kommissyi Seymowych z Radą Stanu, na  
dzień 17 b. m. i r. na godzinę 10 zrana odłożył.

— Dnia 18 —

Izba Senatorska.

Dnia wczorayszego wniesiony był w Izbie Se-  
natorskiej projekt do prawa względem zmiany  
artykulu 127 Prawa Hypotecznego z roku 1818  
oraz względem dowodów legitymacyi przez świad-  
ków, przyjęty już przez Izbę Poselską. Projekt  
ten iednomyslnością przyjęty został.

Izba Poselska.

Tegoż samego dnia wniesionym został do Iz-

by Poselskiej, przyjęty już przez Izbę Senatorską projekt do Prawa o włośczech, tułaczach i żebrakach, który większością głosów 72 przeciw 58 też Izba przyjęła.

#### RAPPORT RADY STANU.

(Ciąg 3ci.)

#### 4. Działania Komisji Hypotecznej.

W wykonaniu Prawa Seymowego, o przywilejach i hypotekach z dnia 20 kwietnia 1818 roku, Komisya Hypoteczna w dalszym ciągu swych działań, odbyty regulacją hypotek w Woiewództwie Sandomierskiem w roku 1824, a w roku 1825 w Woiewództwie Krakowskiem.

Tak więc w całym Królestwie ustalenie własności gruntowych prawem hypotecznem zamierzone, do skutku doprowadzone zostało.

#### 5. Dawne Archiwa Polskie.

Archiwa dawne Polskie, obejmujące dokumenta i akta prywatnych własności tyczące się, i wykazujące zarazem pochodzenie i prawa rodzin, nader ważnym są przedmiotem, tak dla ogółu kraju, iako i dla szczególnych familij.

Oceniając potrzebę ich uporządkowania, raczyłeś Wasza Cesarsko-Królewska Mość na ten cel przeznaczyć oszczędzoną na Etacie sądowym w roku 1825 sumę zł. pol. 46865 gr. 5.

Komisya Sprawiedliwości w przekonaniu, że zamierzone uporządkowanie, łatwiej do skutku przywiedzionem będzie, skoro Archiwa każdego Woiewództwa po różnych miasteczkach porozrzucone, w jedno miejsce zebrane zostaną; uznała potrzebę: aby przedewszystkiem w obrębie każdego Woiewództwa, wyszukana była budowa, w którejby Akta z tegoż Woiewództwa z przyzwoitą dogodnością i bezpieczeństwem umieszczone być mogły. Przytém zajmowała się wyszukaniem osób, obeznanych z czytaniem charakterów, manipulacją Akt dawnych, i w ogóle zdolnych do uporządkowania Archiwów.

W skutek tego dawne Archiwa z Woiewództw Krakowskiego i Płockiego, zwiezione, i pierwsze w Kielcach, a drugie w Płocku, celem ich uporządkowania i dozoru, złożone zostały.

Dla Akt dawnych Woiewództwa Lubelskiego, również urządzone zostało Archiwum w Lublinie, do którego już znaczną część Akt zwieziono.

#### 6. O postępie Administracyi.

W roku 1824 Komisya Sprawiedliwości uważając, że ukończenie mass konkursowych, i likwidacyjnych pozostałych po Sądownictwie Pruskim i Austriackim doznaie zwłoki, i że takowej zapobiedzby można, gdyby zachowywane postępowanie przy ułożeniu planów dystrybucyjnych, zmienione było w ten sposób: aby delegowany tylko gotowe fundusze między wierzycieli dzielił, wybór zaś innych funduszów samym wierzycielom naprzód koleją klass, w jakiej są umieszczeni, a następnie w każdej klassie porządkiem numerów swych wierzytelności, był pozostawiony, wygotowała stosowny projekt, który przez Namiestnika Waszey Cesarsko-Królewskiej Mości, potwierdzonym został.

Skutkiem tego zmienionego postępowania jest: że już tylko, iak się wyżej rzekło, 18 mass tego rodzaju do załatwienia pozostaie.

Aby Sądownictwo pojedyncze nie było ogółconem z Sędziów Pokoju, i aby mogło działać z skutkiem, iakiegoby dla dobra mieszkańców kraju życzyć należało, postanowieniem swem z dnia 16 (28) kwietnia 1825 roku, polecił wiekopomney pamięci, Poprzednik Waszey Cesarsko-Królewskiej Mości, Radom Woiewódzkim, wybieranie kandydatów na Urzędy Sędziów Pokoju, co w roku 1825 nastąpiło, i nowo mianowani Sędziowie Pokoju zaczęli urzędować.

W roku 1826, Komisya Sprawiedliwości, zaradzając brakowi pewnego miejsca na Skład Depozytów, w gotowiznie, lub kosztownościach, których złożenia potrzeba często między stronami zachodziła, polecił wszystkim Trybunałom przyzywanie namienionych przedmiotów do depozy-

tu Sądowego w sposobie asserwatu, a pod dniem 24 lipca 1827 wyednęła postanowienie Rady Administracyjney Królestwa, przepisujące umiarowane od powyższych Depozytów opłaty na sprawienie xiąg i inne potrzebne wydatki Depozytu.

Tak więc zaszydują się w Depozytach Trybunałów, nie tylko massy z dawnych Rządów pozostałe, ale i te, które z przepisów Kodexu teraz obowiązującego, składają się, a które dotąd nie miały oznaczonego stałego miejsca.

Te wszystkie depozyta, iakkolwiek pod Administracyą Sądową zostają, stopniowo do Banku są wnoszone.

Postanowieniem Waszey Cesarsko-Królewskiej Mości z dnia 6 (18) lipca 1826 roku dla zapobieżenia mnożącym się coraz bardziej zaległościom w Sądzie Najwyższej Instancyi, utworzony został drugi wydział w tymże Sądzie, i usunięte z organizacyi zbyteczne, a rozwickłe formalności.

W roku 1825, prawodawstwo krajowe znacznym uległo zmianom.

Z projektów przez Deputacyą Prawodawczą przygotowanych, i Seymowi przedstawionych, po otrzymaniu Sankcyi, zyskały moc prawa następujące ustawy:

1. Xięga I. Kodexu Cywilnego Królestwa Polskiego.

Nowe to prawo zmierzało zastosować Xięgę I. Kodexu Cywilnego przed niem obowiązującą, do Konstytucyi i położenia kraju, i pogodzić przepisy prawa Cywilnego z zasadami Religijnymi.

2. Prawo zmieniające przepis Art. 530, Xięgi II. Kodexu Francuzkiego o czynszach wieczystych.

Kodex Francuzki stanowiąc w Art. 530, o czynszach wieczystych, z nieruchomości opłacanych, zastrzegł wolność wykupna takichże ciężarów.

Przepis takowy był spreczny ze znanym w naszym kraju Erbpachtem, nadającym prawo posiadania wieczystości nieruchomości, za opłatą ustanowionego kanonu, bez możności wykupienia onego; oraz innego rodzaju wieczystym czynszom.

Ustawa zatem Seymowa przepisała, iż Art. 530 Kodexu nie stosuje się do czynszów lub dzierżaw wieczystych, jeżeli wykupno wyraźnie nie było zastrzeżonem.

3. Prawo o przywilejach i hypotekach.

Ponieważ Ustawa Seymowa z roku 1818, zmieniająca Tytuł 18 Xięgi III. Kodexu Cywilnego, ściagała się tylko do nieruchomości ziemskich większych, i miast, w których Trybunały zasiadały, przez co nieruchomości wiejskie mniejsze i po miasteczkach położone, pozostawszy pod przepisami Kodexu Francuzkiego, pozbawione były tych korzyści, iakie z ustalenia praw hypotecznych według ustawy Seymowej wynikały, nadto z takiej odmienności praw obowiązujących, co do iednych i drugich nieruchomości, wynikała trudność w urządzaniu stosunków majątkowych pomiędzy małżonkami i niepewność prawa wierzycieli; Ustawa przeto Seymową z dnia 1 (13) czerwca 1825 roku rozciągnięta została dawniejsza Ustawa Seymowa do wszelkich nieruchomości, z uzupełnieniem przepisów, iakie z doświadczenia w wykonaniu pierwszej okazały się być potrzebne.

4. Prawo przechodnie.

Dla zniesienia wszelkich wątpliwości, iakieby zachodzić mogły w zastosowaniu Kodexu Francuzkiego, i nowych przez Seym uchwalonych powyższych ustaw, przy wszczynanych pomiędzy stronami sporach: prawo przechodnie oznaczyło pewną datę, od której nowe Ustawy Seymowe obowiązują; iako też przepisało zasady, słżyć mające do rozwiązania kwestyi, mogących być wnoszonemi o ważność związków małżeńskich przed ogłoszeniem I. Xięgi Kodexu Cywilnego Królestwa Polskiego, zawartych lub prawomocnie wyrokami nierozwiązanych.

5. Prawo zmieniające przepisy Kodexu Kryminalnego Xięgi I. i II. o podpalaniu.

Często zdarzające się w kraju naszym wypadki podpalen, powodowały do obostrzenia kar na podpalaczy postanowionych, i dla tego ustawa Seymowa postanowiła karę śmierci na podpalaczy, z których winy w czasie pożaru człowiek życie utracił, i następnie w miarę większych lub mniejszych skutków z podpalenia wynikłych, kary stopniowe na podpalających przepisała.

Wykonanie praw uchwalonych na Seymie 1825 r., wymagało ze strony Rządu szczegółowych Urządzeń.

Zaradzili tej potrzebie:

1. Uchwała Xięcia Namiestnika Królewskiego z dnia 3 listopada 1825 r. stanowiąca prawidła dotyczące sposobu utrzymywania Aktów Stanu Cywilnego, i zaznaczenia Xiąg na ten koniec przeznaczonych.

2. W skutek prawa o ustanowieniu Towarzystwa Kredytowego, wydana przez Komisją Sprawiedliwości pod dniem 25 kwietnia 1826 Instrukcja dla Wydziałów Hypotecznych, Pisarzy i Rejentów Kancellaryi Ziemiańskiej.

3. Urządzenie oddzielnej Kancellaryi Ziemiańskiej w Suwałkach dla dogodności mieszkańców, w Powiatach Dąbrowskim, Seyneńskim, Maryampolskim i Kalwaryjskim.

4. Urządzenie ogólne dla Sądów Pokoju i Trybunałów, przez Komisją Sprawiedliwości w przedmiocie regulacji hipotek Powiatowych wydane.

W sądownictwie Cywilnem wymiar Sprawiedliwości i załatwienie interesów, odbywały się w ogóle z należytym pośpiechem.

Rozwinięcie działań Towarzystwa Kredytowego Ziemiańskiego, o bardzo znaczną liczbę procesów zmniejszyło.

W sprawach karnych nie było wprowadzić nadzwyczajnej, usprawiedliwić się do pewnego stopnia nie dające zwłoki; jednak liczba spraw tego rodzaju jest tak znaczną, że potrzeba pomnożenia nakładu na wydział karny coraz stać się iawniejszą.

Miedzy przyczynami zwiększającymi liczbę spraw karnych, można poczytać za najgłówniejsze następujące:

1. Uptynione czasy zaburzeń i wojen, były czasami zepsucia, pogardy zasad religijnych i moralnych. Zepsucie to rozciągnęło się i do niższych klas Towarzystwa, i dotąd objawia się w licznych popełnianych zbrodniach i występkach; temu złemu najskuteczniej stopniowo zapobiedz są zdolne przy trwałości pokoju, starowna nauka religijna, przykład pasterzy i nauczycieli ludu.

2. Nie dość dokładne urządzenia więzień, z których ukarani bardziej jeszcze zepsuci wychodzą, a po kilkakrotnie sążeni i karani, nowych zbrodni i występków dopuszczają się, wychodząc zaś z więzienia bez żadnego funduszu, nędzą poniekąd zmuszeni bywają do nowych zbrodni. Udoskonalenie administracji więziennej, które nie uszło baczności władzy administracyjnej, iak o tém poniżej jest wzmianka, przyczyni się zapewne do zmniejszenia liczby przestępstw.

3. Zbrodnie rabunków i kradzieży rzadko bardzo bywają popełniane przez włóciarskich rolników i ich czeladź, zwykle a szczególnie do zuchwal- szych przedsięwzięć tego rodzaju wchodzi żydzi, wyrobnicy dzienni, zbiegi wojskowi, tudzież służący w miastach bez miejsca zostający i próżniactwu oddający się.

Chociaż jednakowy jest skutek zepsucia moralnego wszystkich tych klas ludzi, każda jednak z nich, z innej, sobie tylko właściwej przyczyny przestępstwom się oddaje; i tak: żydzi wiekami do lekkiego sposobu zarobkowania nawykli, unikają wszelkiej ciężkiej pracy; handel towarami i pieniędzmi nie wielu zamożniejszych, a zaś szynk tannemi trunkami, faktorstwo i szacherstwo całej uboższej i najliczniejszej klasy żydów stały się udziałem. Z temi to zarobkowania sposobami, łączyli zwykle ubożsi żydzi przechowywanie rzeczy kradzionych, i dawanie przytułku zbrodniarzom.

Teraz z mocy przepisów policyjnych i Skar-

bowych, ustał po większej części, dla uboższej klasy żydów ich sposób zarobkowania przez szynk trunków, rzekł by było po wsiach, i chodzenie z kramnikami po ulicach i po kraju, a chociaż inne źródła zarobku dla nich otworzone zostały, przecież nawyknięcie do lżejszych zatrudnień większą ich liczbę skłania do przestępstw, aniżeli do korzystania z cięższej pracy.

Co do wyrobników dziennych i zbiegów wojskowych, czynność tylko władz policyjnych, tudzież postęga żandarmerji zmniejszać stopniowo to złe są zdolne.

Służących bez miejsca, i próżniactwu oddających się, siedliskiem są miasta, a szczególnie stolicą; baczne oko władz Policyjnych, zabronienie tułactwa, choćby przez najkrótszy czas, rozciągnięcie ścisłego dozoru na utrzymujących służących, i innych ludzi bez zatrudnienia na stacjach, zmniejszy i w tej klasie liczbę przestępstw.

Prócz tych przyczyn znacznej liczby spraw karnych, którym skuteczne zarządzenie ieszcze do życzenia pozostaje, są nadto i inne, które pochodzą z coraz ścisłego śledzenia przestępstw z zaprowadzonej kontroli handlu i dochodów skarbowych, tudzież z pomnażającej się ludności, i przy zwiększającym się przemyśle, a oraz liczniejszych między mieszkańcami kraju stosunków, które rodzą więcej wypadków dających powód do poszukiwań sądowych.

Jakkolwiek z tych wszystkich przyczyn, liczba spraw karnych dotąd jest znaczną, nie jest ona jednak, w porównaniu z innemi krajami, straszającą. Zbrodnie i występki w naszym kraju popełniane, nie mają tych charakterów okrucieństwa i przebiegłości, o których z innych krajów słyszemy.

Co do służby swego wydziału, Komisya Sprawiedliwości niepłonną pokłada nadzieję stopniowego iey udoskonalenia w dobrze uzdatnionych urzędnikach.

W początkach utworzenia narodowego bytu, nie wszystkie urzędy mogły być obsadzone osobami usposobionemi. Zaprowadzona w początkach egzystencji Xięstwa Warszawskiego szkoła prawa, za Królestwa Polskiego do Uniwersytetu wcielona, tyle dostarcza uzdatnionych urzędników, że już teraz na najniższe nawet stopnie w hierarchii sądowniczej, znajdują się kandydaci teoretycznie usposobieni, i kilkoletnią praktykę w bezpłatnej aplikacyi Sądowej za sobą mający.

7. O stanie wpływu i użyciu Funduszy.

Fundusze na wydział Sprawiedliwości przeznaczone wynosiły: w roku 1824 etatem oznaczone i z dodatków pochodzące zł. 2,328,013,— w roku 1825 etatem oznaczonego funduszu było zł. 2,491,113,— w roku 1826 zł. 2,505,925,— w roku 1827 zł. 2,578,301,— w roku 1828 zł. 2,575,328 gr. 15. Z tego wydano na opędzenie potrzeb służby publicznej: w roku 1824 zł. 2,303,156 gr. 3,— w roku 1825 zł. 2,444,247 gr. 25,— w roku 1826 zł. 2,461,859 gr. 8,— w roku 1827 zł. 2,551,958 gr. 13,— w roku 1828 zł. 2,564,322 gr. 27.

Prokuratura Jeneralna.

Podług obrazu tabellarycznego tu dołączonego, (\*) okazuje się, iż w latach 1824 zajmowało Prokuraturę Jeneralną różnego rodzaju spraw i interesów 17,801.

Z tych:

wygrano lub korzystnie ukończono 967  
przebrano lub niekorzystnie ukończono 610  
zasądzone załatwiono, przez danie opinii prawnej, hypoteczne ubezpieczenie, układ, odstąpienie od procesu, lub zwrocenie na właściwą drogę 10,599

Razem 12,176

A więc pozostało w biegu 5,625

W liczbie 7,317 spraw i interesów nume-

(\*) Obraz ten dla braku miejsca opuszcza się w gazecie.

DODATEK

Wilno dnia 11 Czerwca v.s. 1830 roku.

Za Rozkazem JEGO IMPERATORSKIEY  
MOŚCI.

1 Wypis z xiąg Ziem. Pow. Row. R. 1830, mca  
maja 29 d. Przed Aktami Ziem. Guber. Wołyńs.  
Pow. Row. i przedemną Kazimierzem Goreckim Re-  
gen. przysięgłym Akt tychże stawiając osobiście JW.  
Adam Kamiński Żytkok były Marsz. Pow. Row. i  
Kawal., takowe w imieniu JW. Antoniny z Paszkow-  
skich pierwszy Kamińskiej Żytkokowej P. D. P. a  
powtórnego zamęścia Kurdwanowskiej Gener. Mai-  
orowej W. Pol. matki swej czyniący, do Akt niniey-  
szych Ziem. Pow. Rowień. podaje obwieszczenie JW.  
Antonina z Paszkowskich Kurdwanowska matka JW.  
stawiającego, posiadając w Pow. Rowień. a Guber.  
Wołyń. Klucz Pieczatowski; do zatwierdzenia ogólnych  
swych interesów, i sprzedaży dóbr; wydała JW. sta-  
wiającemu w r. przeszłym 1829 d. 19 decembra w  
Rownym datowaną, a r. msc. i d. iednychże przed  
Aktami Ziem. Pttu Rowień. z osobistości przyznając  
plenipotencyę; z mocy której działając JW. stawiają-  
cy, kiedy zauważył z interesów tychże; iż z ogółu dóbr  
Klucza Pieczatowskiego wypada część majątku  
odprzedać; po zdeteminowaniu się zaś zupełnem na  
sprzedaż; takowe dobra założone w Banku są na lat 24  
od mca marca idącego r. szczególnie wsie Danczy-  
most, Jabłonne, Jaryńówka, Kamionka i miasteczko  
Kazimirka, do sprzedaży przeznacza, w których to  
wsiach dusz męzkiej pćci po ostatniej rewizyi 1816  
r. zapisanych iako to: we wsi Danczymoście 180, Ja-  
błonnym 155, Jaryńówce 155, Kamionce 105, i na-  
koniec w miasteczku Kazimirce 96 znajdując się, grun-  
ta orne, sianozęgie w naylepszych gatunkach, uro-  
dzayne, las borowy i czarny, towarne; przytém po-  
łożenie gruntów nadzwyczajnie korzystne, pomiędzy

dwoma rzekami spławnymi Horyniem i Sluczą w  
niedalekiej odległości od miasta Pigo Równego o mil  
5 leżące. Zabudowania wszelkie ekonomiczne, iako to:  
domy mieszkalne, stodoły, szopy, spichlerze, stajnie,  
wozownie, lochy, o pokojach kilku, oraz inne zabudo-  
wania wszelkie ku wygodzie służyć mogące, niemniej  
młyny stawowe, stawy, gorzelnia, wotownia, skład na  
wódę, i inne tym podobne. Życzący sobie takową ma-  
iętność ogólnie i poszczególnie prawem dziedzictwa  
nabyć, dla umówienia się o szacunek, i zwiedzenia  
potożenia miejsca, raczy zgłosić się do dóbr wsi Ho-  
tubnego o mil 5 od miasta Pigo Równego potożoney,  
miejsca mieszkania JW. stawiającego, gdzie zawsze  
znaydzie w gotowości JW. stawiającego do umowy o  
sprzedaż takową, a razem obeyrzeć może też miejsca.  
Dla wiadomości każdego z życzących majątność ta-  
kową nabyć, dodać należy że po większej części zie-  
mia w tych dobrach iest czarną i ku uprawie nayspo-  
sobniejszą, wywoz produktów na spław bliski, albo-  
wiem naydaley o półtory mili od rzek (iako wyżej),  
które spławia się do Gdańska, Memla i Czarnego  
morza przez rzeki Niemen i Dniepr. Oprócz wniesie-  
nia niniejszego obwieszczenia do Akt właściwych, w  
gazetach Kur. Litt. umieszcza. Umocowany swém i  
matki moiey imieniem podpisuję Adam Kamiński  
Żytkok, z których xiąg i ten wypis za rezolucyą są-  
dową na podaną prozbę wypadłą, pod pieczęcią Z.  
Pttu Rowień. wydane się. Pisan w mieście Ptowie  
Równym. Regent Akt Ziem. Pttu Rowień. Kazimierz  
Gorecki. Jest w Aktach świadczą Ar. Akt Ziem. Ro-  
wień. Jan Rossa Horynowicz.

Wolno drukować. w Wilnie 9 czerwca 1830.  
Michał Oczapowski Cenzor.

## Ogłoszenia po raz 2gi i 3ci.

### Podrady.

2 Od Wileńskiego Kommissoryackiego Kom-  
missyonierstwa niniejszém ogłasza się: czy nie  
zechce kto wziąć na siebie dostarczenie do ma-  
gazynu Kommissoryackiego Wileńskiego rzeczy  
do obwiązywania, mianowicie łańcużkow no-  
wych 10000, powrozow pieńkowych grubych  
15,000 i do szyczenia 20,000; iżby ci iawili się  
do Kommissyonierstwa z pewnemi i dostateczne-  
mi dla skarbu ewikcyami na targi naznaczone  
u niego na to roku terażniejszego augusta 11,  
12 i 13, i dla należytego przetargu dnia 18  
tegoż mca. Wilno, 1830 roku iunii 6 dnia.

8mey Klasy Tołubiejew.  
Za Sekretarza Czerehivi.  
Aktuariusz Szyraiew.

2 Od Rządu Gubernialnego Mińskiego o-  
głasza się: iż w Słuckim Powiecie w miastecz-  
ku Nieświżu postanowiono przerobić z dwóch  
starych nieświżskich stajen na takąż iedną za  
summę wyliczoną podług śmiety rubli assygn.  
3975; zatem życzący wziąć takowe przerobie-  
nie, zechcą przybyć dla targow z prawem  
ewikcyami na pierwsze dwa terminy, miano-  
wicie: pierwszy dnia 9 a drugi 10 iunii roku  
bieżącego, do Sądu Ziemskiego Powiatu Słuc-  
kiego, na trzeci zaś ostateczny termin dnia 26

iunii i dla przetargu 27 tegoż mca do Izby  
Skarbowey Mińskiej, gdzie za przybyciem ży-  
czącym okazane zostaną warunki, smieta i plan.  
Dnia 30 maja 1830 roku.

Sekretarz F. Arcimowicz.  
Stołonaczelnik Siemienow.

2 Od Izby Skarbowey Witebskiej ogła-  
sza się: iż na dostarczenie zapasow i materya-  
łow na potrzebę szpitalow wojskowych, za-  
łożonych w Dyneburgu i powiecie iego U-  
żwałdzie, naznaczaia się targi w teyże Skar-  
bowey Izbie następującego msc. junii dnia 26,  
27 i 28. Dostawka ta ma być zostawiona ró-  
żnym w szczególności osobom podług niżej wy-  
rażonych oddziałow, tak, żeby przedmioty ka-  
żdego osobnego oddziału, przyjęte zostały ie-  
dną tylko osobą, a mianowicie:

Oddział 1.) Za pud: bułek pszennych, mie-  
du patoki, maki owsiane, soli; krup: owsia-  
nych, ięczmiennych; za funt: krup: perłowych,  
Smoleńskich, pszennych; za pud: sioda ięcz-  
miennego, grochu, siemienia konopnego, ięcz-  
mienia czyszczonego, patoki cukrowey.

Oddział 2.) Za pud: mięsa, oleju konop-  
nego, sadła wieprzowego; za funt łożu wołowe-  
go, baraniego, masła, oleju makowego, orze-  
chowego i oliwy; pęcherzow wołowych za sztuc-

kę; za funt: cielęciny, baraniny; styńki suszoney za pud, kur rznietych za sztukę.

**Oddział 3)** Za wialro: kapusty kwaszoney w półbiałej, ćwikły kwaszoney; za pud: cebuli szczypioru, cebuli rzepkowatey, chrzanu w korzonkach, zieleniny świeżej; pieprzu czarnego za funt; marchwi w korzonkach za pud; gorczycy albo siemienia gorczycznego za funt; czosnku za pud; chmielu za funt; mięty niemieckiej za pud; za funt: jagód świeżych: herbarysowych, winogron niedojrzałych, wiszeń, brusznic, jeżewin, parczeczek czarnych; kłukwy za czwartę; soku cytrynowego za sztof; jagód iadłoweowych za pud; za funt: herbaty zwyczajnej maykonu, szafwii.

**Oddział 4)** Za wiadro piwa; drożdży za garniec; za wiadro: wódki, octu winnego, octu zbożowego, wina reńskiego portweynu; zbiteniu za szklankę.

**Oddział 5)** Mleka krowiego za wiadro; iai kurzych za setnię.

**Oddział 6)** Cukru melisu za funt; za pud: mydła w gałkach, świec łoiowych; za funt: kromchu białego, laku N. 1, N. 2, N. 3; nici: białych, surowych, smoły szewieckiej, smoły płynnej za pud; tytanu w liściach za funt; za reszę papieru do pisania: białego, szarego, tektury, bibuły; galasu za funt; atramentu za butelkę; piór gęsich do pisania za setnię; owsa za czwartę; za pud: siana, kredy, wapna palonego, słomy żytniej, otrębi pszennych; szpilek mosiężnych za setnię, tasien płóciennych za arszyn; trun za sztukę; psiey skóry białej za sztukę; wiennikow brzożowych za setnię; motet brzożowych za sztukę; za funt: wosku żółtego, smołki do kadzenia, siarki; starzynny płócienney za pud; igiełek za setnię; piawek żywych za sztukę; węgli brzożowych za czwartę, flaneli za arszyn; kuperwasu za funt.

**Oddział 7.)** Za sążeń dREW: iednopolanowych brzożowych z olchowemi i trzypolanowych sosnowych z iodłowemi.

**Oddział 8.)** Pobielenie miedzianych naczyń za pud.

**Oddział 9)** Za pranie brudnej łazaretnej bielizny: za parę pończoch: nicianych, wełnianych; za sztukę fartuchow, szlafroków drelichowych, nawleczeek do poduszec, nawleczeek grubych, za firanki do łózek, bandażow, ręczników, kósynek, serwet, kaftany baiowe, obrusy, gatki, szlafroki dymkowe, nawleczeek materacowych, szlafrokow stołowych, kołder baiowych, szlafnic, koszul, prześcieradeł, podszewek do kołder, chałatow sukiennych i baiowych, kołder sukiennych, kaftany dymkowe, koszul do wzrostu człowieka, kompresów i chustek od nosa. Wreście gdy niema dostatecznej liczby życzących, niektóre oddziały albo i cała dostawka do szpitalu, może być zostawiona iednej osobie na czas roczny lub dwóroczny. Życzący przyjąć takowe dostarczenie ze zniżeniem średnich w gubernii w miesiącu septembrze 1829 rok cen sprawkowych, mogą przybyć na wyżey wspomniane terminy do Witebskiej Izby Skarbowey z dowodami praw swoich na wyświe do podradow, takż z pewnemi i dostatecznemi ewikcyami.

Sekretarz Horodecki.

Kaucellarzysta N. Podwiński.

## U w i a d o m i e n i e.

2 Za pozwoleniem Rządu CESARSKIEGO Wileńskiego Uniwersytetu zakłada się Instytut płci żeńskiej w mieście Gubernialnem Mińsku, przez Montegranch. Nauki w onym będą się wykładały następujące: 1. *Nauka Religii i obyczajow.* 2. *Języki*, Polski, Rosyjski, Francuzki i Niemiecki, a kto by życzył, będzie się dawał włoski i angielski, w których dobrze mówić, czysto wymawiać, czytać i czytać rozumieć, oraz pisać poprawnie w rozmaitym stylu i wiadomości o celniejszych autorach (czyli nauka literatury). Przedmioty niektóre będą się dawały w języku francuzkim, co ułatwi przedszy w nim postęp. 3. *Jeografia* fizyczna i polityczna będzie połączona z wiadomościami statystycznymi, także wykładać się będzie część astronomiczna dla poznania kształtu i obrótu ziemi, oraz długości i szerokości ieograficznej. 4. *Rachunki* czyli arytmetyka, cztery proste działania tak z liczbami iednorodnymi iako też różnego gatunku, takż ułamki, stosunki, reguła trzech prosta, odwrotna, składana, procentu i spółki; przytęm rachunki gospodarcze i registratura. 5. *Historia powszechna*, tak starożytna iako też nowożytna, do naszych szczególnie ściągająca się czasow. 6. *Historia naturalna*, o systematycznych układach Zoologii i Botaniki, oraz poznawanie zwierząt i roślin. 7. *Rysunki*, rysowanie cieniow i półcieniow, oraz rysowanie figur w różnych widokach. 8. *Kaligrafia*, czyli sposoby pięknego pisania. 9. *Muzyka*, prócz grania na fortepiano i śpiewania czyli wokal, będą się wykładały początkowe zasady muzyki, generał basu i kompozycyi. 10. *Ręczne roboty*, szycie bielizny, sukien, wyszywanie, haftowanie i robienie kwiatow. 11. *Gospodarstwo*, o urządzeniu wewnętrzném domow czyli folwarkow i t. p. Do wyżey wspomnianych nauk będzie sześciu nauczycieli i dwie guwernantki cudzoziemki. Życzący umieścić w niniejszym pensyonie swoię córkę lub pupilę, zechce się zgłosić do Instytutow, tam może obszerniey się zawiadomić o urządzeniu tego Instytutu, albowiem znajdzie w nim instrukcyę w której są objęte wszystkie szczegóły.

Montegranch.

Dozwala się drukować, Wilno 1830 d. 7 czerw. Cenz. L. Borowski.

## Tabakiera zgubiona.

2 W dzień Zielonych Świątek znaleziona została srebrna Tulskiej roboty tabakiera, właściciel przeto oney raczy się iawić do mnie dla iey odebrania. 1830 r. iunii 8 dnia.

Wileński Policmeyster Podpółkownik Chrzastowski.

## O ś w i a d c z e n i e.

2 Oświadczenie z naysolenniejszym zażaleniem imieniem Ur. Wincentego Nowickiego Regenta i Adwokata Subsseliow Wileńskich, przeciwko Starozakon. Aronowi Michelowiczowi Cwilingowi czyni się z następnej okoliczności i o to: tenże starozakonny Aron Cwiling ku nagłym potrzebom swoim na dokument obligacyjney w dniu 15 msca junii 1815 r. z terminem opłaty w dniu 23 apryla 1816 roku przy świadectwie od siebie uproszonych pieczętarzy

własnoręcznie podpisany i sporządzony, a tegoż dnia w Kancelaryi Ziemskiej Pttu Wileń. aktykowany, oraz za dopłatą za walor papierów powtórnie w dniu 50 xbra 1821 r. w Kancellaryi Grodzkiej pttu Trockiego aktykowany a żalącego się summe gotowych pieniędzy rubli sr. 867 odliczył, wziął, pożyczyl, i że takowy dług summowny stosownie do praw bez sądu i dekretu żalujący będzie miał prawo dostateczne z dochodów kamienicy tegoż Cwilinga, w mieście Wilnie przy ulicy Rudnickiej pod N. 286 położoney wyręczyć, oraz meble, ruchomość przez publiczną licytacją na satysfakcyą opłaty takowego długu wyprzedać, osobnym dokumentem obligacyino - assekuracyjnym w dacie wyrażoney sporządzonym, i tegoż dnia przed aktami Ziem. Wileń. osobiście przyznany, Cwiling najmocniej zapewnił. Ktorem to Cwiling prawdziwą nierzetelnością rządzący się, gdy nie opłacał takowego długu, zmusił żał. do poszukiwania prawem, dla czego przechodząc przez liczne iurydykcyje aż w Rządzącym Senacie, dla podpisu imienia i nazwiska po hebrajsku (gdyż inaczej nie umiał) wyrażone dokumenta mocą ukazu 1804 r. xbra 9 dnia o rozporządzeniu żydów piszącego unikczemniono, lecz summe zawinioną iżby opłacił zabezpieczono; późniejszym zaś ukazem w dziele przez wszystkie, a wszystkie Najwyższe Jurydykcyje przeszłym i przez NAYJASNIEYSZEGO CESARZA zatwierdzonym dnia 30 marca 1829 r. do exekucyi w całym Państwie Wszech Rosyi rozestawnym, że podpisy imion i nazwisk żydowskie do tranzaktów niezynione były i są dobre, oraz naydostateczniejszym dowodem postanowiono. Tenże Cwiling osobno z licytacji publiczney w Kommissyi Kommissyorackiego Depo rozmaite artykuła zakupiwszy, do zapłacenia za one potrzebował gotowych pieniędzy, iakoż za kaucją proszącego na dwóch domach murowanych w mieście Wilnie przy ulicy Wileńskiej pod NN. 715 i 714 położonych opartą, a w Kancellaryi Grodzkiej Wileńskiej przyznaną na oblig. swój własnoręcznie podpisany dnia 10 augusta 1817 roku Magistratprze Wileńskiej, powszechnego opatrzenia wydany, od teyże gotowych pieniędzy summe w złocie holenderskim czerw. zł. 450 i rubli assygn. 4,000 wziął, pożyczyl, od którego kapitału zapłaciwszy iednoroczny procent, za dalsze wszystkie lata potąd niepłacił i niepłaci; za iaką wygurowaną nierzetelność Cwilinga na rzecz Skarbu Monarszego wyrażone domy owikcyi uległe zasekwestrowanemi zostały i intraty z onych pobierają się na rzecz Skarbu. Żalący się z inoych funduszow swoich pewną summe do tegoż przykazu na ten dług część wniosł, a z przyczyny nieopłaconego kapitału przez Cwilinga, każdoroczne procenta i od onych peny ustanowione, przez Prykaz liczonemi były i są, z czego masanie się znaczna summa. Po zawinienu takowych summ pod niebytność w kraini tuteyszym tegoż Cwilinga, lecz za granicą przebywauia iego, żalący się w zastępstwie i na żądanie iego czynił nieodbitcie potrzebne erekcyje w kamienicy iego, opłacał podatki i niektóre długi za tegoż Cwilinga, a to gotowemi pieniędzmi żalcy ze swoich funduszow wedle urzędowych dowodow pisma do roku 1818 nastalych i zebranych de-

pansował, których liczyło się na tymże Cwilingu rubli srebr. 950, zł. 2 gr. 26 i drugiey rubli srebr. 606 zł. 6 gr. 7, oprócz dalszych należnościow z rachunkow liczyć się mogących, o co chociaż w iurydykcyach właściwych był wiedziony proceder, a przez akta inkwizycyi kalkulacyi werefikacyi było wyprobowanym, również dla prawdziwey nierzetelności Star. Arona Cwilinga tenże proceder ukończonym nie został; takowe wszystkie wyliczone summy od Arona Cwilinga do opłaty w gotowych pieniądzech należne wynoszą ilość summ rubli sr. 2,404 kop. 56<sup>1</sup>/<sub>2</sub> czerw. zł. 400 i rubli assygn. 4,000 drugie tyle licząc procentu, czyni masę summ rubli sr. 4,808 kop. 73, czerw. zł. 800 i rubli assygn. 8,000 oprócz pen i procentow od procentow przez Prykaz Wileński liczących się, a w poszukiwaniu tych wszystkich summ od Cwilinga należnych, żalący się przechodząc procederami liczne Jurydykcyje, akta inkwizycyi odbywszy i Rządzący Senat, stopniami processow z własnego funduszu wydatkował już tysiąc kilkaset rubli sr. a ma szkod, strat z iego przyczyni toż na kilka tysięcy rubli sr.; że zaś tylekroć wyrażony Aron Cwiling niezliczone razy przyrzekał i upewnił rozliczyć się i opłacić, a tego do dziś dnia niespełnił, oraz tenże Aron Cwiling od kilku lat, gdy nayduie się pod sądem wojennym, i w tym celu dotąd jest więźniem, czyli pod strażą od Korony, z którym niemogąc żadnego ostatecznego układu czynić, dla tego wyż wyrażone zażalenie o krzywdach prawdziwie uczynionych i sprawiedliwej należności w aktach publicznych zapisując, w dodatku Kuryera Litewskiego, o tém dla prawney wiadomości stron umieścić zapewniam, i w dowod tego podpisem własney mey ręki stwierdzam. Pisan w Wilnie 1830 r. męca junii 2 dnia.

Wincenty Nowicki Regent i Adwokat Sub. Wileńskich.

Roku 1830 miesiąca iunii 6 dnia po rezolucyi w Magistracie Wileńskim dnia dzisiejszego nastaley, przed aktami Miasta Wilna stawiając obecnie W. Wincenty Nowicki Regent i Adwokat Subsel. Wileń.; takowe oświadczenie wpisać do protokołu polocznego podał, świadcząc Ignacy Misiewicz M. W. Regent.

Dozwala się drukować. Wilno 1830 dnia 7 czerwca. Cenzor L. Borowski.

#### *Prenumerata.*

nb. Kop. sr. 60 w Wilnie, kop. sr. 70 na prowincyi.

2 Na romans pod tytułem: Przygody moiego gospodarza i iego rodziny; czyli powieść z dyliżansu, w dwóch częściach zawarty napisany przez L. A.

Nieś wsparcie ludzkości oierpiącej jest nayszlachetniejszym czynem i naysłodszą powinnością człowieka. Los, który iednych ustawicznie nęka, drugim stale sprzyja, innych znouu w drażliwym utrzymanie stanie, już głośząc, już prześladując, policzył niedawno do ofiar swego igrzyska Jankowskiego obywatela miasta Wilna, który był właścicielem domku na Popowszczyźnie. Niedosć iż mu porwał pierwszą żonę i pozbawił go wzroku, trzebaż jeszcze było? by w nocy ze czternastego na piętnasty maja roku bieżącego, cały dom ze wszel-

kiemi ruchomościami od nielitościwego gromu spłonał, by z kilkorga dzieci, dwoie starszych stało się pastwą płowieni, a druga żona, gdy w tak strasliwem położeniu z pogardą swego żyoia usiłowała ocalić drobne swe dziatki, zostawszy od ognia uszkodzoną, padła ofiarą śmierci, a razem miłości macierzyńskiej. Kogoż tak okropny stan bliźniego do litości nie wzbudzi? Któż będzie tak nieczułym, aby odmówił mu wsparcia? Z mojej strony chciałem coś uczynić na podźwignięcie tej rodziny; lecz nieznałazszy nic miłego nad moją pracę, z tej dochod poświęcam Jankowskiemu i drobnym jego dziatkom, i ta jest przedmiotem niniejszej prenumeraty.

Łączmy szanowni czytelnicy niepokonane usiłowania z pracą i ofiarami, a poświęcając się godnie dla wsparcia cierpiącej ludzkości, nie zrażeni żadnemi trudnościami, przekonamy zawistnych, że ludzkość i dobroczynienie, są u nas powszechnemi i narodowemi cnotami. Imiona wasze najłaskawszi dobroczyńcy umieszczone będą na czele dzieła, i zapisane niezartem ślady na wieczne czasy w sercach przez was uszczęśliwionych.

Prenumerata przyjmuje się w Redakcyi Kuryera Litewskiego, u Wielmożnego Stanisława J. Barodzieja byłego profesora w Królestwie Polskiem, utrzymującego bibliotekę abonamentalną w domie JW. Podbięty, przy ulicy Sawiez, tudzież u JWW. i WW. osób po różnych miejscach, które wzruszone niedolą Jankowskiego, najłaskawszem poświęceniem raczyły się przyłożyć do zbioru niniejszej prenumeraty.

Dozwala się drukować, Wilno 1830 d. 4 czerwca. Cen. L. Borowski.

### O s w i a d c z e n i e.

5 Przed Urzędem Ziemskim JEGO IMPERATORSKIEY MOŚCI Powiatu Słonimskiego roku tysiąc osiemset trzydziestego miesiąca maja trzynastego dnia, w imieniu JO. Xięcia Eustachego Sapiehy czytnię z następnych powodów oświadczenie; zamierzyszy rozliczyć się z JWW. i WW. wierzycielami tegoż JO. Xięcia w właściwych terminach, i zaopatrywszy kasę odpowiednio interesom Dereczyńskim, kiedy pomimo wczesnego nwiadomienia tak przez gazety Kuryera Litewskiego iako też przez zanesione w Grodach i Ziemstwach oświadczenia, wierzyciele nie raczą z służącemi sobie dowodami przybywać dla odebrania summ kapitałnych; postanowiwszy zatem wezwać JWW. i WW. kredytorów zapisując w publicznych aktach niniejsze oświadczenie i ogłosiwszy one, upraszam w imieniu JO. Xięcia o łaskawe stawienie się z obligami i tranzaktami formą prawną opatrzonemi do kassy JO. Xięcia w miasteczku Dereczynie Powiecie Słonimskim będącej dla odebrania kapitałów komu takowe należą; w razie bowiem gdyby ktokolwiek z Szanownych JWW. i WW. wierzycieli w terminach oznaczonych w biegu roku całego w różnych datach przypadających, czyli to sami osobiście czyli przez umocowanych plenipotentów swych należitości odbierać niezechcieli, ostrzegam wczesnie i wyraznie iż zmuszony będzie JO. Xięże lokować pieniądze w Kancellaryi Ziemskiej Sło-

nimskiej z kąd właściwym porządkiem do Izby powszechnego opatrywania też pieniądze odesłane będą.

Ignacy Chotomski Plenipotent Głny JO. Xięcia Eustachego Sapiehy.

Roku 1830 męca maja 13 dnia. Przed Aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOŚCI Ziemskimi Pttu Słonim. stauąwszy obecnie WJPan Ignacy Chotomski Kapitan b. Wsk. Poll. to oświadczenie po podanej prośbie i zasłęty nań sądowej rezolucyi do Akt podał, przyjąłem i że iest zgodno w Aktach pod N. 115 świadcę.

Ignacy Nielubowicz Ziem. Słonim. Regent.

Pozwolono drukować. Wilno d. 3 czerwca 1830 r. Cenzor P. Kukolnik.

5 Niżey podpisany iako Plenipotent w imieniu JOXięcia Eustachego Sapiehy zanoszę niniejsze oświadczenie przed aktami i powszechnością z następnego powodu: JOXięże Sapieha zamierzaąc zaspokoić w właściwych terminach wierzycieli oycy swojego i osobistych, wzywał ich przez awizacyą w Kuryerze Litewskim pomieszczoną i przez oświadczenia po różnych iurydykcyach zanesione do przyięcia summ kapitałnych. Lecz gdy takowe wezwania przez wielu wierzycieli nie są wysłuchane; kiedy JOXięże Sapieha postanowienie swoje co do zaspokoienia wierzycieli nieodmienne wypełnić przedsiębiorąc, bezkorzystnie utrzymuje przygotowane dla kredytorów pieniądze: z tych pobudek ieszcze raz zaprasza JWW i WW. Kredytorów o łaskawe stawienie się z obligami i tranzaktami formą prawną opatrzonemi, do kassy w miasteczku Dereczynie w Powiecie Słonimskim zaopatrzoney, dla odebrania całkowitych należitości, w razie bowiem gdyby ktokolwiek z szanownych wierzycieli w terminach z obligow wypadających; w ciągu roku idącego, czy to sam, czy przez umocowanego dostateczną władzą Plenipotentą, o przyięcie swojej summy przybyć nieraczył; woześnie ostrzegam, iż JOXięże Eustachy Sapieha zniewolony będzie lokować pieniądze w Kancellaryi Ziemskiej Nowogródzkiej, skąd właściwym porządkiem do Opieki Powszechnego opatrzenia odesłane będą. Datt roku 1830 maja 19 dnia.

Antoni Glindicz Regent Granicz. Wołkow.

Roku 1830 miesiąca maja 21 dnia, przed aktami Ziemskimi powiatu Wołkowyskiego, stawiaąc obecnie W. Antoni Glindicz Regent Graniczny Pttu Wołkowyskiego, takowe oświadczenie po zasłęty sądowej rezolucyi do akt podał, przyjąłem i że iest w aktach poświadczam.

Kazimierz Stankiewicz v. Regent Ziemski Powiatu Wołkowyskiego.

Pozwolono drukować. Wilno 3 czerwca 1830 roku. Cenzor Paweł Kukolnik.

### Kapelusze Damskie.

3 W Wilnie w handlu Honczerowa w Ratuszu na przeciw Hauptwachtu są do sprzedania za pomierną cenę kapelusze ryżowe damskie z fabryki Xiężny Repnu.

Wolno drukować. Policmeyster Chrzastowski.

Wilno dnia 11 Czerwca v. s. 1830 roku.

**P o d r a d y.**

1 Ryzki Ekonomiczny Komitet dróg Komunikacyi ninieyszém wzywa życzących z pewnością i dostatecznemi ewikcyami na targi w nim 11, 12 i 13 dnia terażniejszego ozerwca mca odbyć się mające, na dostawę dla robot I Dyrekcji Windawskiej Wodney Kommunikacyi dębowego drzewa, w załączoney przy tém wiadomości oznaczonych, z przyjęciem mniey cen odkrytych w teyże wiadomości wyrażonych.

Za Sekretarza Masłow.

| Wiadomość o drzewie dębowém potrzebném dla robot I Dyrekcji Windawskiej Wodney Kommunikacyi z wymienieniem cen za nie. |          |       |          |         |                 |         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|-------|----------|---------|-----------------|---------|
| Bierwion dębowych.                                                                                                     |          |       |          | Ilość.  | Cena za sztukę. |         |
| Do Szluzow N. V, VI, VII, VIII i IX.                                                                                   |          |       |          |         | Rub             | Kop     |
| Długości                                                                                                               | 3 sążni, | grub. | 12 wier. | 20      | 47              | 56      |
| —                                                                                                                      | 5        | —     | 10       | 40      | 37              | 76½     |
| —                                                                                                                      | 3        | —     | 8        | 50      | 36              | 76½     |
| —                                                                                                                      | 1½       | —     | 10       | 40      | 16              | 38½     |
| —                                                                                                                      | 1½       | —     | 7        | 70      | 13              | 38½     |
| —                                                                                                                      | 2½       | —     | 14       | 5       | ceny nieozn.    |         |
| Do Szluzu N. X.                                                                                                        |          |       |          |         |                 |         |
| —                                                                                                                      | 3½       | —     | 12       | 4       | 44              | 27      |
| —                                                                                                                      | 3        | —     | 10       | 8       | 32              | 16      |
| —                                                                                                                      | 3        | —     | 8        | 10      | 24              | 66      |
| —                                                                                                                      | 1½       | —     | 10       | 8       | 14              | 33      |
| —                                                                                                                      | 1½       | —     | 7        | 14      | 10              | 83      |
| Do Szluzow N. XI i XII.                                                                                                |          |       |          |         |                 |         |
| —                                                                                                                      | 3½       | —     | 12       | 8       | 40              | 38½     |
| —                                                                                                                      | 3        | —     | 10       | 8       | 28              | 83      |
| —                                                                                                                      | 3        | —     | 8        | 10      | 21              | 33      |
| —                                                                                                                      | 1½       | —     | 10       | 16      | 12              | 66½     |
| —                                                                                                                      | 1½       | —     | 7        | 28      | 9               | 16½     |
| —                                                                                                                      | 2½       | —     | 14       | 1       | ceny            |         |
| —                                                                                                                      | 3½       | —     | 10       | 8       | nieozn.         |         |
| Desek dębowych.                                                                                                        |          |       |          |         |                 |         |
| Dług.                                                                                                                  | 2 sążni, | szer. | 10 grub. | 3 diuj. | 256             | ceny    |
| —                                                                                                                      | 1½       | —     | 10       | 2½      | 16              | nieozn. |

Za Sekretarza Masłow.

1 Ryzki Ekonomiczny Komitet dróg Komunikacyi ninieyszém wzywa życzących z pewnością i dostatecznemi ewikcyami do targow w tym Komitecie odbywać się mających dnia 16, 17 i 18 następującego mca iunii na dostarczenie do 1go iulii dla II Dyrekcji robot Windawskiej Wodney Kommunikacyi 600 pudow smoły.

Za Sekretarza Masłow.

1 Ryzki Ekonomiczny Komitet dróg Komunikacyi ninieyszém wzywa życzących z pewnością i dostatecznemi ewikcyami do targow w tym Komitecie dnia 13, 14 i 15 następującego iunii odbywać się mających, na dostawienie do I. Dyrekcji Windawskiej Wodney Kommunikacyi różnego rodzaju materyałow, a mianowicie: lin bielnych osękowych pudow 35, powrozow smolonych pud. 10, szpagatu holenderskiego pud 1 funt. 20, kotłow czuhunnych wielkości każdy do czterech wiader 2, sadła wieprzowego pud. 10, éwieków: trójciosowych 5000, dwójciosowych 5000 i jednociosowych 5000, i krat najgęstszych sztuk 16.

Za Sekretarza Masłow.

1 Ryzki Ekonomiczny Komitet dróg komunikacyi ninieyszém wzywa życzących z pewnością i dostatecznemi ewikcyami na targi w nim

14 i 15 dnia następującego czerwca mca odbyć się mające, na dostawę dla III Dyrekcji Windawskiej Wodney Kommunikacyi różnego rzemiosła dziesiętników, iako to: ciesielskich 4, mularskich 6 i Strycharskich 2 z poniżeniem ofiarowanych cen po 3 rub. za każdego na dzień; iakowito dziesiętnicy potrzebnymi są do 15 października terażniejszego 1830 roku.

Za Sekretarza Masłow.

**Wezwanie successorów.**

1 Po przedstawieniu Generalnego Sztabu Generał-Majora i Kawalera JW. Tennera, Opiekuna Panny Henryety Baronessy fon Blum i po nastaley w Opiece Szlacheckiej Pitu Wileńskiego na dniu b. m. czerwca rezolucyi, przez ninieysze, powtórnie wzywaią się successorowie zmarley Kollegialney Sowietnikowey Żanety fon Blum z domu Salisse Kontessy, aby oni, ieżeli mają sukcesyjne prawo do zawładania pozostaley po śmierci brata iey, Komercyi Sowietnika Chrystiana Salisse Kontessy, a także zmarley żony iego z domu Galli, części pustey ziemi w Królestwie Pruskiem w Szląsku, w bliskości miasta Hirsberg pod N. 1046 litera E położoney, Kowolirbergiem nazwaney, nieodmiennie w przeciągu trzechmiesięcznego terminu, od pierwszego ogłoszenia, z prawnymi dowodami iawili się do ninieyszej Opieki, gdyż w przeciwnym razie, po ukończeniu naznaczonego czasu, stracą prawo do rzeczoney ziemi. Wilno 1830 roku czerwca 9 dnia (podpisano) zastępujący Marszałka Podkomorzy Wileński Gedeon Jeleński.

Sekretarz W. Sienkiewicz.

**Uwiedomienie.**

1 Uprzywileiowany Dentysta Löffler zawiadamia ninieyszém Szanowną Publiczność, iż na czas krótki wydała się z miasta Wilna do mineralnych wód, i że po powrocie swoim wyda dziełko w drugiej edycyi pod tytułem o sposobach porządnego utrzymania zębów i dziąseł, z dodatkiem prawideł dla dozoruujących nad dziećmi, iak mają one w przyzwoitey czystości co do zębów i dziąseł utrzymywać. Mieszkam w domu Korwela za Wyztkami. Löffler.

Wolno drukować. Policmeyster Chrzęstowski.

**Oświadczenie.**

1 Roku 1830 miesiąca maja 22 dnia przed Aktami JEGO IMPERATORSKIEJ MOŚCI Ziemskimi powiatowemi Mozyrskimi naysolenieysza czyni się awizacya, przezemnie Stanisława Bykowskiego Komornika Bobruyskiego niżej własnoręcznie podpisanego w następney treści. Przyiąwszy pełnomocną plenipotencyą w roku terażniejszym 1830 mca maja 1 dnia wydaną i w tymże samym dniu przed aktami Ziemskimi Mozyrskimi przyznaną, od JW. Maryi z Oskierkow Oskierczyney Strażnikowey Polney W. Xięstwa Litewskiego, dla kończenia interessow ze wszystkimi iey wierzycielami i kredytorami, czy przez dobrowolny przyjacielski układ, a tym samym zupełne z niemi rozliczenie się, lub też w razie wierzycieli na to nieprzystania, przez oddanie JW. Oskierczyney Strażnikowey dziedzicznych majątkow w Miński Gubernii położonych pod

rozbiór, taxę i exdywizyą. Skutkiem czego ciesząc się nadzieją przyjacielskiego umiarkowania, a nie mogąc poiedynczo z każdym poosobno rzeczy kończyć postanowiłem przez to pismo publiczne do Akt Ziemskich Pittowych Mozyrskich wnoszące się, i przez Gazetę Kurjera Litewskiego trzykrotnie ogłosić się mające, wzywać i prosić wszystkich JWW. WW. i iakiegobądź tytułu wierzycieli JWW. Maryi z Oskierków Oskierczyney Strażnikowej Litewskiej, oraz wszelkich do majątku iey pretensorów, aby mając na celu dobro własne, spokojność i umiarkowanie dalszych strat, zechcieli na dzień piętnasty miesiąca iulii roku teraz biegnącego przybyć z dowodami swych należności, czy sami osobicie, lub przez swych w tém zdarzeniu pełnomocników do miasta Pittgo Mozyrza, gdzie ich wszystkich w czasie naznaczonym oczekiwać będę w domie Starozakonnego Aryi Ofenhendena b. Burmistrza miasta Mozyrza, na ulicy Mińskiej położonym a za przybyciem i zebraniem się w to miejsce wszystkich pretensorów, okażę każdemu tabelę długów JWW. Strażnikowej Oskierczyney, oraz odkryję wszelkie iey własne fundusze ziemne i ruchome na satysfakcyą wierzycieli iść mogące i powinne, po dopełnieniu czego, podam każdemu projekta do kombinacyi i układów, i wzajemnie będę słuchał mnie podać się mających, a nareszcie jeżeli ich wola zaydzie z każdym finalnie skończy, w przeciwnym zaś zdarzeniu do rozbioru majątkow każdego powołam i ony ogłoszę.

Stanisław Bykowski Komor. Bobr.

Roku 1830 mca maja 22 dnia, przed aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOŚCI Ziemskiemu powiatu Mozyrskiego, stanąwszy osobicie W. Stanisław Bykowski Komornik Bobruyski, niniejsze ogłoszenie i wezwanie, awizować się w Kurjerze Litewskim mające, za podaną prośbą i nastąpią rezolucyą, dla wpisania do protokółu po-

tocznego oświadczeń podał, w czym Sąd Ziemski Mozyrski, przy wyciśnieniu urzędowej pieczęci poświadcza.

JEGO IMPERATORSKIEY Alexander Narku-  
MOŚCI Mozyr. Ziem. pittgo ski Podśęd. Ziem.  
Sądu pieczęć. Mozyrski.

Regent Felix Knobelsztof.

Wolno drukować. W Wilnie 9 czerwca 1830.  
Michał Oczapowski Cenzor.

### Sądy Exdywizorskie.

1 Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na fundusze W. Andrzeja Kazigrodzkiego Sędziego Granicznego Wileyskiego, skutkiem remissyjnych wyroków Ziemstwa powiatu Wileyskiego i Sądu Głównego Mińskiego 2go Departamentu w majątności Wierchowce, też w powiecie Wileyskim leżącej ustanowiony, po odbyciu czynności pierwszemu zjazdowi właściwych, komportacyą tak po debitorze, iako też wszystkich pretensorach rozmaitych dowodów gruntujących ich dopominki na czterotygodniową persystencyą od dnia 15 męca iunii idącego dopiero roku do Kancellaryi Sądu powiatowego Wileyskiego przeznaczył; powtórny zaś zjazd dla ostatecznego rozszdzenia całkowitego Exdywizyynego dzieła na dzień 28 męca iulii takież niniejszego 1830 roku odłożył, o iakowym to czasie, iżby wszystkie interesowane strony były wiadomemi, i iżby z pretensyami swoimi w wyrażonym czasie bezzwłocznie iawiły się, przez niniejszą awizacyą ogłasza. Datt. 1830 roku miesiąca maja 8 dnia w Wierchowce.

Antoni Jaźwiński Podśędek Ziem. Miński Exdywizor.

Eustachi Korsak Podśędek Ziem. Borysow Exdywizor.

Kazimierz Boharewicz Podśędek Ziem. Wileyski Exdywizor.

## Ogłoszenie poraz 3ci.

### Przedaż majątku.

3 Litewsko-Wileńska Izba Powszechney Opieki niniejszém ogłasza, iż w niey bądzie się przedawać z aukcyynego targu oddany na ewikcyą za uchybieniem terminu nieruchomy majątek Wysoki Dwór obywatela byłego Kowieńskiego Marszałka Franciszka Kozakowskiego położony w Upickim Powiecie Wileńskiej Gubernii, w którym w ostatniej 1816 roku rewizyi liczy się 18 włościańskich męskiej płci dusz, we cztery miesiące od dnia późniejszego wydrukowania w St-Petersburskich lub Moskiewskich gazetach; do czego osobno naznaczone będą poprzednicze terminy. Maia 28 dnia 1830 roku.

Инспекторъ Андрей Сейфертъ.  
Секретаръ Иванъ Солиманъ.

### Publiczna przedaż.

3 Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu niniejszém ogłasza się: iż na zadość uczynienie przysądzonych wyrokiem Rządzącego Senatu z żyda Leyby Judelowicza na korzyść skarbu za przewoz kontrabandnych towarow pennych pieniędzy 43,291 rub. i 49 kop. assygnacyami, Rząd ten przeznaczył przedać z publicznych targow domek w mieście Wilnie na szpitalney ulicy pod N. 345 sytnowany, w połowie tylko do tego Judelowicza przynależny, przynoszący, z tey części roczney intraty 8 rub. 50 kop. srebrem, a za czém życzący kupić połowę pomienionego domku zechcą

przybydź do tego Rządu na targi na terminach: pierwszym 3go, drugim 5go dnia następnego lipca, a trzeci i ostateczny w trzy miesiące, od dnia pierwszego wydrukowania, które później zrobioném będzie w Sankt-Petersburskich lub Moskiewskich gazetach maia 31 dnia 1830 roku.

Assessor Józef Szulc.

Naczelnik Stoła Romuald Czarnocki.

3 Od Litewsko - Wileńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się: iż na uzyskanie skarbowych poszlin za skonfiskowane w 1825 roku na święto-Stefańskiej rogatce miasta Wilna kontrabandne towary, w ogóle 1,933 rubli 58 kop. assyg. oddany na przedaż dom żyda Hirszy Zelikowicza Bratenka, czyli Kaca w mieście Wilnie na Franciszkańskim zaułku pod N. 360 położony, oceniony 3,673 rub. 80 kop. assygu. i do takowey przedaży naznaczone terminy: pierwszy 3go, drugi 5go dnia następującego lipca, a trzeci i ostateczny we trzy miesiące, od dnia pierwszego wydrukowania, które w Sankt-Petersburskich i Moskiewskich gazetach później uczynioném będzie; a zatém życzący uczestniczyć w targach i kupnie pomienionego domu, zechcą przybydź na te terminy do tegoż Rządu. Maia 31go dnia 1830 roku.

Assessor Józef Szulc.

Sekretarz Jamout.

Kollegialny Sekretarz Adam Winkler.

Witno dnia 11 Czerwca o. s. 1830 roku.

rycznie ocenionych szło o 70,806,315 złt. pol. 3 gr. a w liczbie 5260 spraw i interesów, numerycznie nieocenionych, o różne nieruchomości, prawa, służebności etc. pomiędzy temi była nader ważna sprawa o puszcze około 11 mil gruntu zajmującą, i ta pomyślnie dla Skarbu rozsządzoną została.

W 664 sprawach, wygranych z pomiędzy ocenionych numerycznie, szło o 7,634,364 złt. pol. 20 gr.; w przegranych zaś 187 sprawach podobnej kategorii, szło o złt. pol. 1,519,497 gr. 18.

W liczbie 3,478 sądownie załatwionych, a numerycznie ocenionych interesów szło o 21,895,484 złt. pol. 20 gr., zaś w 2,988 sprawach ocenionych numerycznie, a pozostałych w biegu, idzie o 39,706,968 złt. pol. 5 gr.

Nadto wniosła Prokuratoria Jeneralna przy regulacji Hypotek w Wiewództwach Sandomierskiem i Krakowskiem, pretensy ocenionych na sumę ogólną złt. pol. 42,967,217 gr. 14.

Z porównania ilości interesów sądownie ukończonych, z liczbą processów przewidzianych, a z pomiędzy ostatnich liczby wygranych, z liczbą przegranych, okazuje się, że Prokuratoria Jeneralna, pragnąc zawsze pogodzić interes Skarbu, i instytucji publicznych, z dobrem pojedynczych obywateli, sprawy wątpliwe, sądownie załatwiać usiłuje, i że bez dojrzałej rozważki, żadnego nie popiera procesu; za iey prawną doradą, wiele interesów przez ugodę ukończono, nierównie więcej spraw bez wpływu Prokuratorii Jeneralnej rozpoczętych, po bliższem rozebraniu dowodów za podstawę do działania służących mających, zaniechano, a znaczną liczbę pomyślnego na drodze sądowego działania, nieobiecujących wypadku, umorzono.

Wprawdzie w czasie odbywaney regulacji hypotek, częstokroć dla nieopuszczenia żadnego środka obrony, od niepomyślnych decyzji Komisji Hypotecznych, appellacye zakładać musiały; niebawnie jednak od nich odstąpiono, jeżeli po zgromadzeniu potrzebnych dowodów i wyjaśnieniu okazało się, iż na tej drodze pomyślniejszego nie było się można spodziewać wypadku.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

## A N G L I A.

Londyn dnia 29 maja.

(z Gazety Warszawskiej.)

Onegdaj 120letni Xiążę Kumberland Jerzy, w urodziny swoje przyjął odwiedzających go Xięcia i Xiężnę Klarency, Xiężnę Kent i Xiężniczkę Wiktoryę, Xiężniczkę Augustę, oraz Xięcia i Xiężnę Gloucester. Na śniadaniu w Kew znajdował się także Xiążę Esterhazy ze swoją małżonką, w towarzystwie Xiężny Maryi Esterhazy.

Według gazet z Nowego-Yorku, usunął się Bolivar dla słabości zdrowia od steru rządu Kolumbijskiego. W ogólności doniesienia z Kolumbii są bardzo sprzeczne: jedni piszą, iż układy Paeza z Bolivarem jeszcze trwają; drudzy, iż Paez może się spodziewać pomocy 12,000 wojska; inni nakoniec, iż dwaj Pułkownicy odstąpili Paeza.

— Dnia 30 —

Jedna z gazet wychodzących w Portsmouth donosi, iż statek parowy Jerzy IV, który dawniej odbywał żeglugę między Lubeką i Petersburgiem, otrzymał rozkaz udania się iak najszybciej do Algieru dla uważania eskadry francuskiej. Zostawać będzie pod dowództwem Porucznika okrętowego.

— Dnia 31 —

Xiążę Wellington i Lord Burghersh, Poseł nasz, który wrócił z Florencyi, następnie zaś Poseł Cesarsko-Rossyjski, a poźniej Pan Peel, mieli onegdaj bardzo długie posłuchanie u Króla Jmci. Dziś Xiążę Klarency bawił 4 godziny w

zamku Windsorskim, gdzie się także siostry Monarchy naszego znajdowały.

Gazeta *Goniec* umieściła dziś długi artykuł względem rezygnacyi Xiążęcia Sasko-Koburskiego Leopolda. Przy końcu wyraża: „Nie można zaistać, iż Xiążę Leopold tym krokiem swoim wzięta nieco stosunki w Europie, niepokoi swobody Grecyi, i wprawia Anglią w trudności.” Taż Gazeta pisze: „Od czasu, iak zrzeczenie się Xięcia Leopolda tronu Grecyi stało się wiadomem w Paryżu, miał Xiążę Wirtemberski Paweł trzy tajemne rozmowy z Xięciem Polignac.

Okręt Sociodziałowy *Isis*, który niedawno przybył z Algieru, wypłynął dnia 7 kwietnia z Malt, i bawił kilka dni w Tripolu i Tunecie, gdzie od tamecznych Deiów został bardzo dobrze przyjęty. Officerowie iego doznali gościnności tureckiej, i małżonke Kapitana Staines pozwolono w obudwóch mieyscach zwiedzić haremy. Gdy wspomniany okręt chciał zawinąć do Algieru dla oddania listu Admirala Malcolm do Konsula Angielskiego, oświadczone mu ze strony blokującej eskadry francuskiej, iż tego nie dozwoli; okręt iednak nie dał się wstrzymać, chociaż wysłano za nim bryg francuski dla uważania. Według doniesień tego okrętu, nie uczyniono w Algierze wielkich przysposobień do obrony przeciw Francuzom, chociaż Dey ma mieć blisko 40 milionów dolarów w skarbie swoim. Słychać, iż zamysła opuścić miasto, i cofnąć się w głąb kraju, dokąd Francuzi udać się za nim nie mogą, i gdzie chce przeciąć im dowóz żywności lądem, i prowadzić wojnę urywkową. Lecz po zburzeniu twierdzy Algieru trudnoby mu było odzyskać dawną władzę, ile że mieszkańcy nawet mają być bardzo rozjątrzeni przeciw niemu.

## F R A N C Y A.

Paryż dnia 26 maja.

(z Gazety Warszawskiej.)

Odebrano tu przez telegraf wiadomość z Tulu, iż dnia 25 b. m. o godzinie wpół do 4tej po południu część flotylli wyszła pod żagle, a tegoż dnia o godzinie 5tej wieczorem flotta wypłynęła przy pomyślnym wietrze.

Hrabia Matuszewicz miał onegdaj prywatne posłuchanie u Króla Jmci, a jutro lub pojutrze wyjeżdża do Londynu.

Xiążę Mortemart, Poseł nasz przy Dworze Cesarsko-Rossyjskim, przybył wczoraj z Petersburga do tutejszey stolicy.

Administracya tabaki i tytoniu nie appelowala od zapadłego w pierwszej instancyi wyroku przeciw Panu Duchatelier, który sprzedał wynalezioną przez siebie mieszaninę zupełnie podobną do tabaki i tytoniu, którą nazwał *scaferlati*. Będzie więc prowadził handel swoim wynalazkiem.

Pożary w niższej Normandyi są jeszcze tam przedmiotem trwogi i tajemnicy. Uwięziono wprawdzie wiele osób, lecz nie odkryto jeszcze źródła tego piekielnego planu. Zdarzają się one naczęściej we dnie, i dzieją się bez kradzieży; z czego wnosić można, iż są umówionem działaniem pewnego stonnictwa.

— Dnia 28 —

Gazeta Francyi donosi: że dnia 24 wieczorem, Xiążę Wellington donosił Izbie niższej, iż gdy Król Jmci Angielski nie jest już w stanie podpisywania swego imienia, przeto wynika potrzeba wybrania Komisji, któraby w imieniu Monarchy podpisywała pisma wymagające Królewskiego podpisu.

Wiadomo już jest, że wojsko przeznaczone do wyprawy przeciw Algierowi wysiadzie na ląd w Turetta Chica. Pod tém to mieyscem, stosownie do rozkazu dziennego Admirala Duperré wszystkie okręty mają się zebrać.

*Gazeta Codzienna* tak pisze o rezygnacyi Xiążęcia Sasko-Koburskiego *Leopolda*: „W *Londynie* rozmaite są mniemania o prawdziwych przyczynach ostatniego postanowienia tego Xiącia. Po ułatwieniu okoliczności względem pieniędzy, nie mogła ona mieć w tém żadnego nadal wpływu, chyba że Xiążę nie ufał źródłom własnego kraju, których zawsze w końcu musiałby użyć. Mówią o niedostateczności granic krajowych i zapewniają, iż Xiążę domagał się rozciągnięcia ich od *Asproptomatos* aż do *Arta* i *Volo*; lecz byłoby rzeczą osobliwszą, gdyby Xiążę po długich układach i po formalnem przyjęciu monarchicznej władzy, poznał dopiero tę przeszkodę. Trzeba więc powodu tej rezygnacyi szukać gdzieindziej, i wiele osób przypisuje ją nadziei weyścia w związek małżeński z Xiążniczką *Wiktoryą*, którą choroba *Jerzego IV* i nastąpić mogące zerwanie się Xiążęcia *Klarencey*, stawiają dziś bardzo blisko tronu. Zdaniem naszym, domysł ten nie jest bardziej uzasadnionym, niż inne. Dowiadujemy się, iż Xiążniczka *Wiktorya* jest od dawna przyrzeczoną Xiążęciu *Jerzemu*, synowi Xiążęcia *Kumberland*. Oboje są nawzajem do siebie bardzo przywiązani, co można było postrzedz przed dwoma laty na balu dzieciannym danym w *Carlton-House*, gdzie Xiążniczka, słysząc mówiących o niej żartem o przyszłej koronie, odezwała się: *Well... i fud am Queen, Prince George will be King!* (Dobrze, jeśli ja będę Królową, to Xiążę Jerzy będzie Królem.). W tém położeniu rzeczy trzymamy się naszego twierdzenia iż postanowienie Xiącia *Leopolda* pochodzi jedynie z dokładniejszego ocenienia stanu Grecyi. Listy prywatne z *Tryestu* nie czynią żadney wątpliwości o panujących tam rozruchach i intrygach, a dziś jeszcze odbieramy z innej strony wiadomości, które prawdziwie mogą skłaniać Xiącia do niezastanowienia swego postanowienia.”

Vice-Król Egiptu najpierw zaproponował rządowi Francuzkiemu, iż chce się przyłożyć do zawojuwania krajów Barbaryjskich i zaprowadzenia w nich cywilizacyi. Jakkolwiek propozycya ta sprzyjała widokom Francyi przeciw *Algierowi*, wszelako rząd Francuzki przyjął tę propozycyę o tyle tylko, o ile się na nią zgodzą inne Mocarstwa.

Z *Neapolu* donoszą, iż Xiążę Kalabrii otrzymał od oycy swego rozkaz zgromadzenia w iednym miejscu okrętów Neapolitańskich, i postąpienia ich ku *Algierowi* zaraz po odebraniu wiadomości, że wyprawa Francuzka już popłynęła. Z wyprawą tą biorą Francuzi mnóstwo psów i z papieru kleionych żołnierzy; pierwszych dla probowania wody na miejscu czy nie jest zatruta, a drugich dla łudzenia Arabów nocną porą.

Jeden z tutejszych dzienników opozycyjnych donosi wedłu listu z *Londynu*, iż korweta Angielska, która pod pozorem zabrania rodzin Angielskich zawinęła do *Algieru*, miała cel wziąć skarb Deia, i z tymże skarbem, oraz z pewnym zaufanym przyjacielem czyli też nawet synem Deia przybyła na *Tamizę*.

Okręt kupiecki Francuzki *Isis*, po 38miodniowej żegludze, zawinął z *Angostury* do *Havre*. Gdy wypływał, rozchodziła się w café Kolumbii pogłoska o zamordowaniu *Boliwara*. Podług wiadomości przywiezionych przez ten okręt, *Boliwar* był powszechnie znienawidzony; opuścili go najdawniejsi jego żołnierze.

— Dnia 30 —

*Dziennik Rozpraw* donosiłszy o przybyciu dnia 27 b. m. *Tahira* Baszy do *Tulun*, dodaje, iż natychmiast udał się on w dalszą podróż do tutejszej stolicy. Wyptynawszy ze *Stambułu*, chciał naprzód dostać się do *Algieru*; gdy jednak do-

wódca eskadry blokującej oświadczył, iż nie może pozwolić mu zawinąć do tamecznego portu, udał się do *Tulun*. *Tahir* Basza został wyprawiony na żądanie Pości Angielskiego w *Stambule* celem skłonięcia Deia, jeśli można, aby raczej zezwolił na wszystkie warunki Francyi, niż krąć swój wystawiać na klęski wojenne. Ma dwoiakie pełnomocnictwo dla przyjęcia w razie potrzeby charakteru pośrednika między Francją i Deiem. Podczas przybycia jego do *Tulun*, wypływała właśnie ztamtąd flotta wojenna przy pomocy wietrze.

— Dnia 31 —

Nowy Francuzki Minister spraw wewnętrznych, Pan *Peyronnet*, wydał d. 20 b. m. następujący okólnik do wszystkich Prefektów: „Król Jmé powierzył mi kierunek spraw wewnętrznych. Znam trudności tej ważnej administracyi; ale doświadczenie urzędników do niej należących, czyni mi nadzieję, że je pokonamy. Żądam od Wpánów tylko wykonania praw; żądam wykonania ich śpiesznego, punktualnego, zupełnego i rzetelnego. Zawsze postępować według prawa, nie działać nigdy tego, co prawo zabrania, oto są podług mnie obowiązki rozumnego i zdanego administratora i t. d.”

Pożary ustały w Normandyi; lecz zdaje się, iż podpalacze obrali dawniejszą *Pikardyę* za widownią swoich zbrodni i że chcą zbliżyć się do stolicy. Przed kilku dniami usiłowano już podłożyć ogień w *St-Denis*, co iednak szczęściem dosyć wcześnie spostrzeżono.

A U S T R Y A.

*Wiedeń* dnia 30 maja.

*Gazeta Zagrebska* donosi od granic Bośni pod d. 16 maja, że nadzieia tamecznych mieszkańców, iż po ostatnich układach będą nadal wolni od napaści pogranicznych Turków, okazała się bezzasadną; albowiem dnia 17 maja strzelili ukryci w krzakach do Antoniego *Cwikowicza*, który z synem swoim w polu pracował, i ranili ich śmiertelnie. Wkrótce iednak powiodło się patrolom znaleźć w krzakach kilkunastu Turków, którzy niezwłocznie rozpoczęli bitwę z patrolistami. Ostatni odnieśli zwycięztwo, zabili 2, a ranili 3 Turków, resztę zaś rozpędzili. (G. W.)

Numer Vty Dziennika *Wileńskiego* r. 1850, wyszedł d. 9 czerwca. Zawiera następujące materje:

Gracz albo Szczęście w karty z Hoffmanna. — Słowik, bayka. — Wiadomość o składzie i urządzeniu Instytutu żeńskiego Deybelów w Wilnie, ułożona dla rodziców i opiekunów. — W czém się różni szczęście ludu wiejskiego od szczęścia, do jakiego dążą ludzie wyższego stanu i światowego ukształcenia. — Zagadki Murzynów na brzegach Senegalu. — O ludności Wiednia. — Podatek na ubogich w Anglii. — Rys botaniczny krajów zwiedzonych w podróżach pomiędzy Bohem i Dniestrem przez Ant. Andrzejewskiego. — Postrzeżenia geognostyczne w kraju leżącym między morzem Czarném, Dniestrem i Dnieprem. — Kondor Ameryki - południowej. — O studniach artezyjskich. (Ryciny z ich wykładem przydane będą do Nru następującego.) O odbijaniu rycin i rysunków na porcelanie i fajansie. — Używanie kartofli w blecharniach. — Sposób bardzo prosty poznawania dobroci prochu strzeleckiego. — Lakier tani i trwały na narzędzia rolnicze i inne sprzęty gospodarskie. — O użyciu wody kartoflanej do czyszczenia wełnianych i bawełnianych tkanin. — Butelka świecąca do użycia zamiast lampy gazowej. — Postanowienie J. C. K. M. pozwalające uniwersytetowi warszawskiemu nazywać się *Alexandrowskim*. Dyplomatemuż uniwersytetowi nadany. — Posiedzenia Cesarzkiej Akademii nauk St. Petersburskiej. — Inauguracya pąsągu Kopernika. Mowa z tej okoliczności. — O portretach sławnych Polaków. — Skarbica dla dzieci, nowe pismo peryodyczne. — Rzeczy zawarte w 1szym Nrze Dziennika Medycyny, Chirurgii i Farmacyi, wydawanego przez Towarzystwo Lekarskie w Wilnie. — Krótkie zdanie sprawy z podróży prof. Parrota na górę Ararat. — Zabicie przez Nowo-Zelandczyków ekipażu brygu angielskiego *Hawais*. — Paląca się góra Australii. — Nowe dzieła polskie. — Porównanie spożycia mięsa w Londynie, Paryżu i Brukseli, w stosunku liczby mieszkańców. — Liczba gimnazyów w Prusiech.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora. Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.